

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci

žalobce: **Ing. M. K.**
bytem X

proti
žalovanému: **Úřad městské části města Brna, Brno – střed**
sídlem Dominikánská 2 601 69 Brno

za účasti: **1) CETIN a. s.**
sídlem Českomoravská 2510/19, 190 00 Praha 9

2) EG.D, a. s.
sídlem Lidická 1873/36, 602 00 Brno

3) Ing. P. D.
bytem X

4) MUDr. I. D.
bytem X

5) Mgr. R. D.
bytem X

osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) zastoupené advokátkou Mgr. Janou Vamberovou
sídlem Marešova 305/14, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021, č. j. MCBS/2021/0116423/SANL

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021, č. j. MCBS/2021/0116423/SANL, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je podílovým spoluvlastníkem pozemků parc. č. XA a parc. č. XB, jehož součástí je stavba rodinného domu, v k. ú. X, obec X. Osoby zúčastněné na řízení 3) a 4) (dále též stavebníci) mají záměr postavit na pozemcích parc. č. XC a XD v k. ú. X, obci X, stavbu s názvem „Rodinné domy X – Dům B“. Stavba je od pozemků ve spoluvlastnictví žalobce vzdálena cca 10 m, od jeho rodinného domu pak cca 20 m. Pozemky stavebníků a žalobce odděluje budoucí místní komunikace a úzký pruh pozemku ve vlastnictví Statutárního města Brna. Žalobce se realizaci stavby stavebníků dlouhodobě brání.
2. O umístění stavby rozhodl žalovaný územním rozhodnutím ze dne 25. 6. 2019, č. j. MCBS/2019/0098365/2019. Rozhodnutím ze dne 14. 2. 2020, č. j. MMB/0065196/2020, Magistrát města Brna zamítl odvolání žalobce a územní rozhodnutí potvrdil. Žalobu žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 19. 10. 2022, č. j. 31 A 69/2020-252.
3. Dne 19. 7. 2021 vydal žalovaný (dále též stavební úřad) pod č. j. MCBS/2021/0116423/SANL, na základě ohlášení stavebníků souhlas s provedením ohlášeného záměru (dále též „souhlas stavebního úřadu/žalovaného“) podle § 106 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). V nyní projednávané věci pak soud řešil dvě otázky: a) zda žalobce podal proti souhlasu včas žalobu a b) zda žalovaný stavební úřad pochybil, pokud vydal souhlas s provedením ohlášené stavby, aniž stavebníci k ohlášení připojili souhlas žalobce ve smyslu § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. Dne 21. 11. 2022 podal žalobce u krajského soudu žalobu proti souhlasu žalovaného. Uvedl, že o vydání souhlasu nebyl nijak informován. Dopisem ze dne 17. 8. 2022 mu pak bylo stavebníky sděleno zahájení stavby a možnost prozkoumat statiku jeho domu, aby se předešlo sporům o náhradu škody. Na základě tohoto dopisu se žalobce domáhal nahlížení do spisu týkajícího se ohlášení stavby, avšak to mu bylo odepřeno. Důvody odepření byly žalobci sděleny usnesením ze dne 8. 9. 2022, č. j. MCBS/2022/0154873/SANL, a teprve z tohoto usnesení se žalobce dozvěděl o souhlasu žalovaného s provedením ohlášeného záměru. Proti tomuto usnesení podal žalobce odvolání.
5. Žalobce je přesvědčen, že stavební úřad nepostupoval správně, pokud vydal souhlas s provedením ohlášené stavby, aniž si stavebníci vyžádali souhlasy všech vlastníků sousedních nemovitostí – účastníků předchozího územního řízení ve smyslu § 105 odst. 2

písm. f) stavebního zákona. Podmínky citovaného ustanovení jsou v případě žalobce splněny značnou blízkostí stavebního záměru k nemovitosti v jeho vlastnictví, jakož i tím, že žalobce byl z obdobných důvodů účastníkem územního řízení. Dopis stavebníků ze dne 17. 8. 2022 pak vyvolává důvodnou obavu, že při provádění stavebního záměru (zejména při provádění terénních úprav a hloubení stavebních jam), budou použity takové metody, které mohou vést k poškození statiky okolních staveb. Tímto dopisem stavebníci sami deklarují, že vlastnické právo adresátů dopisu může být dotčeno, přesto si však jejich souhlas nevyžádali. Pro naplnění § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona přitom postačuje pouhá potencialita zásahu do práv. Vlastníci sousedních nemovitostí nebyli v důsledku postupu stavebníků o věci informováni a nemohli se včas a kvalifikovaně bránit.

6. Žalobce proto navrhl, aby soud souhlas s provedením ohlášené stavby zrušil do doby, než bude stavebníky předložen situační výkres se souhlasem všech osob uvedených v dopise stavebníků ze dne 17. 8. 2022.
7. S podanou žalobou žalobce dále spojil návrh na incidenční přezkum opatření obecné povahy č. 1/2011 – změny územního plánu města Brna ÚP B4/08-I účinné od 8. 7. 2011.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že stavba stavebníků je jednoduchou stavbou ve smyslu § 104 odst. 1 písm. a) stavebního zákona, u které postačí ohlášení stavebnímu úřadu. Stavební úřad dospěl k závěru, že stavebníci doložili souhlasy osob dle § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Stavba totiž nedoznala změn oproti záměru posuzovanému v územním řízení – v něm bylo uzavřeno, že stavba rodinného domu nemá negativní dopad do území a nemá vliv na stávající okolní zástavbu. Ohlášení stavby není řízením a stavební zákon nestanoví účastenství, kterého se žalobce dožaduje.
9. Žalobce dne 26. 8. 2022, tj. čtyři měsíce po zahájení stavby, požádal o nahlédnutí do spisu k ohlášení stavby, které mu žalovaný usnesením odepřel. Proti tomuto usnesení podal žalobce odvolání a Magistrát města Brna usnesení žalovaného zrušil s tím, že žalobce jako účastník předchozího územního řízení má právo nahlédnout do spisu. Tím však žalobci nepřiznal účastenství v navazujících řízeních.
10. K obavě žalobce z možného poškození statiky okolních budov žalovaný uvedl, že z projektové dokumentace doložené k ohlášení nevyplývá, že by mohla být dotčena práva jiných osob, než u kterých stavebníci doložili souhlas. Dále stavební úřad obdržel fotografie z místa probíhající výstavby, z nichž je patrné, že základy nové stavby již byly provedeny. V průběhu realizace založení stavby ani po jejím dokončení žalovaný neobdržel žádné oznámení o vzniku škod na stávajících sousedních stavbách a pozemcích. Obavy žalobce z přímého zasažení jeho vlastnických práv jsou proto neopodstatněné a nejsou podloženy žádnými důkazy. Dalšími projevy probíhající výstavby jsou nezbytné běžné průvodní jevy – dočasně zvýšený hluk, provoz, zhoršení pohody bydlení apod. Tato negativa však dopadají i na jiné obyvatele a osoby pohybující se v dané lokalitě podle žalovaného tedy „nelze hovořit o přímém dotčení vlastnického práva k nemovitostem žalobce, i když na svých právech pokojného užívání může být po dobu výstavby dotčen“.
11. Žalovaný závěrem navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

12. Osoby zúčastněné na řízení 1) a 2) se k žalobě nevyjádřily.

13. Osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) uvedly, že ohlášení stavebního záměru se neprojednává ve stavebním řízení a souhlas se doručuje pouze stavebníkovi, vlastníkovu stavby a osobám uvedeným v § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Žalobce není osobou ve smyslu § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona a stavební úřad tak neměl povinnost doručovat souhlas s provedením ohlášeného záměru. Námitky žalobce byly vypořádány již v územním řízení, přičemž stavební záměr se neodchyluje od dokumentace předložené k žádosti o vydání územního rozhodnutí.
14. K dopisu ze dne 17. 8. 2022 osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) uvedli, že se jednalo o dobrovolnou osobní iniciativu stavebníků motivovanou dosavadními zkušenostmi s některými vlastníky okolních staveb, zejména s žalobcem. Ten je věčným kverulantem proti stavebnímu záměru, který osm let napadá a protestuje proti všemu, co s ním souvisí. Nabídku pasportizace stavebníci učinili z právně preventivních důvodů, aby se předešlo dalším nepodloženým a účelovým stížnostem žalobce na poškození okolních staveb. Skutečnost, že žalobce nabídku pasportizace nevyužil, svědčí o účelovosti jeho jednání. Dopis stavebníků nelze v žádném případě brát jako uznání v něm uvedených osob jako osob ve smyslu § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Skutečnost, že žalobci svědčí právní zájem na nahlížení do spisu rovněž neznamená, že prováděním stavby může být dotčen na svém vlastnickém právu.
15. Osoby zúčastněné na řízení 3) a 4) dále předložily odborný geotechnický posudek zpracovaný Ing. S. Š. z února 2023 a dále posouzení stability výkopu a vlivu na okolní zástavbu zpracované BALUN s. r. o., Ing. D. B. dne 7. 2. 2023. Z těchto dokladů dle stavebníků vyplývá, že vzhledem k místním poměrům, způsobu použité technologie a rozsahu stavebních prací nedošlo, a ani nemohlo dojít, k poškození okolních staveb včetně rodinného domu ve vlastnictví žalobce. Dále osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) zdůraznily, že zrušením souhlasu by byla způsobena újma stavebníkům, kteří svá práva nabyli v dobré víře. Jednalo by se o finanční škodu v řádech milionů korun, která by byla ve zjevném nepoměru k újmě vzniklé žalobci nebo veřejnému zájmu, přičemž žaloba byla podána až po 15 měsících od vydání souhlasu.
16. Kromě toho osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) namítly, že žaloba byla podána opožděně. Stavba byla zahájena na jaře 2022 a od počátku byla označena štítkem „STAVBA POVOLENA“, který obsahoval všechny údaje o souhlasu včetně čísla jednacího. Jelikož nejprve byla hloubena stavební jáma, žalobce si zahájení stavby musel všimnout. Tvrzení žalobce, že byl o zahájení stavby informován až dopisem z 17. 8. 2022 je proto vysoce nepravděpodobné. Žalobce byl navíc v souvisejícím řízení před Krajským soudem v Brně vedeným pod sp. zn. 31 A 69/2020 zastoupen svým příbuzným, Mgr. F. K. Ten přitom dne 24. 5. 2022 požádal žalovaného dle zákona o svobodném přístupu k informacím o poskytnutí stavebních povolení nebo jiných rozhodnutí k záměru. Žádosti bylo vyhověno a souhlas stavebního úřadu s provedením ohlášeného záměru byl Mgr. F. K. doručen již dne 9. 6. 2022. Je velmi nepravděpodobné, že Mgr. F. K. žalobce (jako zmocnitele a příbuzného) po souhlasu neinformoval. Obsah souhlasu tak musel být žalobci znám dlouho přede dnem 20. 9. 2022, a žaloba byla proto podána opožděně.
17. K návrhu na incidenční přezkum opatření obecné povahy osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) konstatovaly, že je s ohledem na právě uvedené rovněž opožděný; navíc měl být podán v rámci přezkumu územního rozhodnutí, v němž bylo toto opatření obecné povahy použito.

V. Další podání účastníků a osob zúčastněných na řízení

18. Žalobce v doplnění žaloby z 1. 5. 2023 uvedl, že lhůta pro podání žaloby začíná běžet až okamžikem, kdy se žalobce mohl seznámit s obsahem rozhodnutí. To se stalo teprve dne 27. 3. 2023, kdy nahlížel do příslušného správního spisu; lhůta k podání žaloby tak uplyne až dne 27. 5. 2023. Žalobce je tak oprávněn žalobu v této lhůtě doplnit a rozšířit. Svou argumentaci k výkladu § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona pak podpořil poukazem na obdobnou úpravu v § 85 odst. 2 písm. b) stavebního zákona upravující účastníky územního řízení. Ze souhlasu stavebního úřadu není zřejmé, jak si posoudil okruh osob dle § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Avšak ani u osob, které pod toto ustanovení zařadil, souhlasy na situačních výkresech vyznačeny nejsou. Dále žalobce poukázal na to, že oproti územnímu rozhodnutí došlo v projektové dokumentaci pro ohlášení stavby ke změnám ve stavebním záměru stavebníků, zejména má jedno podlaží navíc. Argumentaci žalovaného, že dosud nedošlo ke vzniku škod na sousedních stavbách, označil žalobce za absurdní – dle § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona postačuje potencialita zásahu do práv dotčených osob. Závěrem se žalobce zabýval definicí podzemního podlaží stavby v souvislosti s výpočtem indexu podlahové plochy (IPP) a možnými důsledky zrušení opatření obecné povahy.
19. V podání ze dne 29. 5. 2023 žalobce reagoval na vyjádření osob zúčastněných na řízení 3), 4) a 5). Tvrzení o opožděnosti žaloby označil za nesmyslné a nepodložené. Mgr. F. K. pomohl žalobci s koncipováním jeho žaloby proti územnímu rozhodnutí (řízení vedené před Krajským soudem v brně pod sp. zn. 31 A 69/2020). Již dne 13. 10. 2020 však bylo toto zastoupení ukončeno, což bylo ihned oznámeno soudu. Poté již žalobce nikdy nezastupoval. Žalobce odmítá tvrzení, že mu byl obsah souhlasu stavebního úřadu sdělen Mgr. F. K. Pokud jde o včasnost návrhu na incidenční přezkum opatření obecné povahy, pak žalobce jej nepodal současně s žalobou proti územnímu rozhodnutí, neboť o této možnosti nevěděl. Domnívá se však, že opatření obecné povahy stanovuje parametry pro všechna správní rozhodnutí v rámci všech etap realizace stavby včetně její kolaudace. Opatření obecné povahy tak lze napadnout i v souvislosti se souhlasem k provedení ohlášeného záměru. Pokud by v souvislosti se zrušením souhlasu žalovaného vznikla škoda, pak si ji stavebníci zapříčinili svým konáním.
20. Osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) reagovaly podáním ze dne 5. 6. 2023. Zopakovaly, že si žalobce musel zahájení stavby všimnout, přičemž jeho pohyb v této oblasti mohou dosvědčit svědkové. Tvrzením, že se s obsahem souhlasu seznámil až dne 27. 3. 2023, se žalobce snaží uměle prodloužit lhůtu, v níž je možné žalobu doplnit. Žalobce se nestydí doslova ohýbat realitu, aby dosáhl svého cíle. Pokud by byla přijata argumentace žalobce o včasnosti žaloby, nebyla by zachována žádná právní jistota ani zásada proporcionality a zdrženlivosti při výkonu soudní moci. Žalobce nadto mohl nahlédnout do spisu již v době, kdy se nacházel u Magistrátu města Brna, jak to učinily dne 7. 11. 2022 Ing. arch S. S., CSc. a MUDr. O. F. Ke dni, kdy žalobce nahlédl do spisu, již byly zemní práce dokončeny, takže obavy žalobce z narušení statiky nejsou na místě. Žalobce byl rovněž aktivním účastníkem územního řízení a všechny jeho námitky byly posouzeny a vypořádány v rámci tohoto řízení. Tvrzení žalobce, že stavební dokumentace předložená k ohlášení stavby se významně odlišuje od dokumentace předložené v územním řízení, je nepravdivé. Žalobce není autorizovanou osobou v oblasti provádění pozemních staveb.
21. Žalobce kontroval vyjádřením ze dne 19. 7. 2023, v němž poukázal na některé konkrétní rozpory mezi územním rozhodnutím a dokumentací pro ohlášení. Dále navrhl, aby soud vyloučil návrh na incidenční přezkum opatření obecné povahy k samostatnému projednání.

22. Žalovaný pak v podání ze dne 7. 8. 2023 poukázal na výše uvedený posudek Ing. Š., z něž vyplývá, že obavy žalobce jsou neopodstatněné a nejsou podloženy žádnými důkazy. Posudek tedy potvrzuje správnost postupu stavebního úřadu při stanovení osob definovaných v § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Dle žalovaného v průběhu projektování dokumentace k ohlášení stavby ani po zahájení stavby nedošlo k půdorysným a výškovým změnám oproti územnímu rozhodnutí. Žalovaný nesouhlasil s tvrzením žalobce, že došlo ke zvýšení stavby na tři podlaží.
23. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce podáním ze dne 21. 8. 2023 setrval na svém stanovisku, že stavba má tři podlaží a přestřel soudu definice pojmů „základ“ a „podlaží“ a své závěry z obhlídky stavby.

VI. Procesní postup, jednání a provedené důkazy

24. Usnesením ze dne 1. 8. 2023, č. j. 55 A 64/2022-225, soud část žalobcova návrhu, v němž se domáhá incidenčního přezkumu opatření obecné povahy č. 1/2011 – změny územního plánu města Brna ÚP B4/08-I účinné od 8. 7. 2011, vyloučil k samostatnému projednání. Usnesení nabylo právní moci dne 2. 8. 2023 a vyloučená věc je vedena pod sp. zn. 63 A 4/2023.
25. Soud ve věci nařídil jednání, při němž účastníci setrvali na svých stanoviscích. Osoby zúčastněné na řízení 3), 4) a 5) nově namítly, že se žalobce s napadeným rozhodnutím musel seznámit už v červnu 2022. V řízení vedeném Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 31 A 69/2020 totiž uplatnil námitku podjatosti doručenou soudu dne 6. 6. 2022, v níž uvedl, že věc probíral se svými příbuznými. V rámci jednání pak soud provedl některé důkazy týkající se otázky včasnosti žaloby.
26. Podle výpisu z katastru nemovitostí (č. l. 263 soudního spisu) je žalobce podílovým spoluvlastníkem pozemků parc. č. XA a parc. č. XB, jehož součástí je stavba rodinného domu, v k. ú. X, obec X.
27. Dle oznámení o zahájení stavby (č. l. 137 soudního spisu) byla stavba zahájena ke dni 30. 3. 2022.
28. Na fotografii štítku „stavební záměr ohlášen“ (č. l. 193 soudního spisu) je uveden název stavebního záměru, jména stavebníků, název stavebního úřadu a datum a číslo jednací souhlasu stavebního úřadu s ohlášeným stavebním záměrem.
29. Z dopisu – oznámení o zahájení výstavby ze dne 17. 8. 2022 (č. l. 43 soudního spisu) soud zjistil, že v něm mimo jiné stavebníci oznamují celkem 19 osobám včetně žalobce, že zahájili výstavbu rodinného domu. Dále se předem omlouvají za případné nepohodlí, zvýšenou prašnost a hluk vznikající výstavbou. Jelikož budou prováděny zemní práce, je standardním postupem provedení pasportizace nosných konstrukcí sousedních budov z hlediska jejich statiky, a to pro případ vzniku škod. Za tím účelem stavebníci žádají adresáty, aby jim umožnili provést vizuální prohlídku svých budov za účelem jejich pasportizace.
30. Z usnesení žalovaného ze dne 8. 9. 2022, č. j. MCBS/2022/154873/SANL (č. l. 44-45 soudního spisu), vyplývá, že bylo žalobci odepřeno nahlédnout do spisu týkajícího se ohlášení předmětné stavby. V odůvodnění je mimo jiné uvedeno, že stavební úřad vydal pro tuto stavbu souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru ze dne 19. 7. 2021, č. j. MCBS/2021/0116423/SANL, jakož i stručný obsah tohoto souhlasu. Z poštovní obálky a

sledování zásilek České pošty, s. p. (č. l. 46 soudního spisu), je zřejmé, že usnesení bylo žalobci doručeno dne 20. 9. 2022.

31. Z připojeného spisu Krajského soudu v Brně sp. zn. 31 A 69/2020 soud zjistil, že žalobce podal dne 4. 5. 2020 žalobu proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 14. 2. 2020, č. j. MMB/0065196/2020, které potvrdilo územní rozhodnutí žalovaného u umístění uvedené stavby. při podání žaloby byl žalobce zastoupen Mgr. F. K. na základě plné moci ze dne 15. 4. 2020. Dopisem doručeným soudem dne 22. 10. 2020 pak Mgr. F. K. oznámil, že se dohodl s žalobcem na ukončení zastoupení v této věci z důvodu vzniku zákonné překážky na straně zmocněnce. Podáním ze dne 5. 5. 2022 doručeným soudem dne 6. 6. 2022 žalobce uplatnil námitku podjatosti vůči rozhodujícímu senátu, v níž mimo jiné uvedl, že v rámci přípravy na jednání věc opětovně probíral se svými příbuznými.
32. Ze spisu žalovaného sp. zn. 2010/MCBS/2022/0091020, soud zjistil, že Mgr. F. K. podal žalovanému dne 24. 5. 2022 žádost o informace, zda byla na základě územního rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2019, č. j. MCBS/2019/0098365/2019, podána žádost o stavební povolení a zda bylo toto stavební povolení vydáno (případně učiněn jiný úkon veřejné moci s obdobným účelem). Žalovaný žalobci požadované informace poskytl, a to včetně anonymizovaného znění souhlasu ze dne 19. 7. 2021, č. j. MCBS/2021/0116423/SANL, který byl Mgr. F. K. doručen do datové schránky dne 9. 6. 2022.
33. Ze sdělení Mgr. F. K. soudem ze dne 25. 4. 2023 (č. l. 168 soudního spisu) vyplývá, že o věci se žalobcem hovořil někdy v září či říjnu roku 2022, kdy si stěžoval, že mu stavební úřad nechce umožnit nahlédnutí do spisu. V jiné souvislosti se o věci nebavili, ani žalobci neposkytl dokumenty, které obdržel na základě své žádosti o informace. Aktivita žalobce v souvislosti s touto výstavbou již delší dobu nesleduje.
34. Z výpovědi svědka Mgr. F. K. soud zjistil, že o výstavbu domu se dlouhodobě zajímali též svědkovi rodiče, kteří se účastnili i správních řízení. Svědek žádost o informace podával proto, že on i jeho rodiče věděli, že je ve věci vydáno územní rozhodnutí, které platí dva roky, přičemž se nic nedělo. Proto svědek podal žádost o informace (žádost nesouvisela s předchozím zastupováním žalobce v řízení vedeném pod sp. zn. 31 A 69/2020). Poté, co přišla odpověď, věc pro svědka prakticky skončila. S obdrženými dokumenty nic nedělal, pouze o nich řekl svým rodičům. Svědek si nepamatoval, že by dokumenty předával žalobci. S odstupem se spolu o věci bavili v době, kdy se žalobce snažil nahlížet do spisu a bylo mu to odepřeno. Při té příležitosti mu svědek sdělil, že rovněž ví o vydaném souhlasu.

VII. Podmínky řízení – včasnost žaloby

35. Podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Podle odst. 4 téhož ustanovení zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout.
36. V případech, kdy písemné vyhotovení správního rozhodnutí nebylo žalobci doručeno, vychází ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu při posuzování včasnosti žaloby z okamžiku, kdy se žalobce seznámil s obsahem tohoto rozhodnutí. Tak již rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 17. 2. 2009, č. j. 2 As 25/2007-118 (publ. pod č. 1838/2009 Sb. NSS) konstatoval, že *„[j]e-li účastník řízení, jehož práva, právem chráněné zájmy či povinnosti byly rozhodnutím dotčeny (...), opomenut při oznámení rozhodnutí, nastane fikce oznámení rozhodnutí k okamžiku, k němuž je bezpečně a bez rozumných pochyb zjištěno,*

že opomenutý účastník seznal úplný obsah rozhodnutí co do jeho identifikačních znaků i věcného obsahu, zásadně tedy rovnocenně tomu, jako by mu bylo rozhodnutí řádně oznámeno.“ V rozsudku ze dne 30. 6. 2020, č. j. 9 Afs 316/2019-44, pak Nejvyšší správní soud dále dovodil, že „o existenci rozhodnutí zasahujícího do práv vydaného v řízení, v němž nebyl účastníkem, se žalobce zpravidla dozví v důsledku jiné právní skutečnosti či úkonu (např. nahlížením do souvisejících spisů, zjištěním z jiného rozhodnutí správního orgánu, či na základě jiné činnosti správního orgánu).“

37. Pro posouzení včasnosti žaloby v projednávané věci je tak určující okamžik, kdy se žalobce seznámil nejen s identifikačními znaky souhlasu stavebního úřadu, ale též s jeho podstatným obsahem. Z tohoto pohledu je proto nerozhodné, zda si žalobce všiml prováděné stavby či štítku „stavební záměr ohlášen“, neboť ten obsahoval v souladu s § 106 odst. 2 stavebního zákona pouze číslo jednací a den vydání souhlasu.
38. Tvzení osob zúčastněných na řízení 3), 4) a 5), že se žalobce se souhlasem seznámil prostřednictvím Mgr. F. K., nebylo v řízení před soudem prokázáno. Svědek K., jehož výpověď soud považuje za spontánní, logickou a věrohodnou, nepotvrdil, že by kopii souhlasu, kterou obdržel v červnu 2022, poskytl žalobci. Sama skutečnost, že svědek K. je žalobcovým příbuzným a že o dva roky dříve v období od 15. 4. do 22. 10. 2020 zastupoval žalobce v jiném (byť souvisejícím) soudním sporu, nepostačuje k závěru, že svědek žalobci souhlas předal nebo mu jinak sdělil jeho obsah. Verzi osob zúčastněných na řízení 3), 4) a 5) nepotvrzuje ani námitka podjatosti ze dne 5. 5. 2022 uplatněná žalobcem v řízení vedeném u zdejšího soudu pod sp. zn. 31 A 69/2020. I kdyby totiž žalobce před podáním této námítky věc probíral se svědkem K., svědek jej nemohl nijak informovat o obsahu souhlasu nebo mu jej předat – souhlas totiž svědek obdržel do své datové schránky až dne 9. 6. 2022. Tvzení osob zúčastněných na řízení tak zůstalo pouze v rovině spekulace.
39. Žalobce tak měl prokazatelně poprvé možnost seznámit se se souhlasem prostřednictvím usnesení žalovaného ze dne 8. 9. 2022, č. j. MCBS/2022/154873/SANL, jímž mu bylo odepřeno nahlédnout do spisu týkajícího se ohlášení předmětné stavby. Z tohoto usnesení je zřejmé, že souhlas byl vydán, kdy se tak stalo, pod jakým číslem jednacím a je rovněž stručně uveden jeho obsah. Toto usnesení tak dle názoru soudu naplňuje podmínky § 72 odst. 1 s. ř. s., jak jsou vykládány judikaturou. Žalobci bylo předmětné usnesení doručeno dne 20. 9. 2022. Konec dvouměsíční lhůty k podání žaloby tak připadl na 20. 11. 2022, což byla neděle. Posledním dnem k podání žaloby tudíž bylo pondělí 21. 11. 2022 (§ 40 odst. 3 s. ř. s.). Jelikož žalobce právě v tento den žalobu osobně podal na podatelnu soudu, byla žaloba podána včas.
40. K dalším tvrzením a námitkám žalobce a osob zúčastněných na řízení 3), 4) a 5) týkajícím se včasnosti žaloby pak soud pro úplnost uvádí následující. Pro věc je zcela nerozhodné, zda žalobce mohl do správního spisu nahlédnout (a seznámit se se souhlasem) v době, kdy byl u odvolacího orgánu, resp. že jiné osoby do něj zde v listopadu roku 2022 nahlížely. Relevantní je pouze skutečné seznámení se žalobce s obsahem souhlasu stavebního úřadu, nikoliv možnost takového seznámení. Nadto je vysoce nepravděpodobné, že by odvolací orgán umožnil žalobci do spisu nahlížet v situaci, kdy předmětem odvolacího řízení byla právě otázka, zda je žalobce oprávněn do spisu nahlédnout. Soud proto pro nadbytečnost neprováděl důkaz protokolem o nahlížení do spisu ze dne 7. 11. 2022 (č. l. 194 soudního spisu). Soud se neztotožňuje ani s výkladem žalobce, že lhůta k podání žaloby začala běžet až dne 27. 3. 2023, kdy nahlížel do příslušného správního spisu. Pro počátek běhu lhůty dle § 72 odst. 1 s. ř. s. totiž není nezbytné, aby se žalobci dostal do rukou přímo souhlas, nýbrž postačuje, že se o něm a jeho podstatném obsahu dozvěděl i jinak. Nelze tak mít za to, že by

žalobce mohl žalobu doplňovat a rozšiřovat až do 27. 5. 2023, jak tvrdí. S ohledem na závěry uvedené níže nicméně soud k tomuto doplnění žaloby stejně přihlédnout nemohl.

VIII. Posouzení věci

41. Žaloba je důvodná.
42. Rozhodnutí soudu v této věci je založeno na posouzení jediné z žalobcem vznesených otázek – zda žalobce splňoval podmínky § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona, a zda tedy byli stavebníci povinni k ohlášení svého stavebního záměru doložit jeho souhlas. Podle § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona platí, že k ohlášení stavebník připojí souhlasy osob, jejichž vlastnické právo nebo právo odpovídající věcnému břemenu k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být prováděním stavebního záměru přímo dotčeno; souhlas musí být vyznačen na situačním výkresu.
43. Výkladem tohoto ustanovení, resp. pojmů sousední stavba a přímé dotčení vlastnického práva prováděním stavebního záměru, se judikatura správních soudů opakovaně zabývala. K jejímu přehledu soud odkazuje na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne ze dne 3. 2. 2022, č. j. 15 A 111/2020-138, body 44 až 49. Dle shrnutí Městského soudu v Praze, s nímž se zdejší soud plně ztotožňuje, vyplývají z této judikatury následující závěry: „za osobu ve smyslu ustanovení § 96 odst. 3 písm. d), ustanovení § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona je nutno považovat každého, kdo má vlastnické nebo jiné věcné právo k nemovitosti, které může být stavebním záměrem přímo dotčeno, přičemž rozhodující jsou vždy konkrétní okolnosti toho kterého případu. Pro posouzení sousedství je významná vzdálenost nemovitosti posuzované osoby od stavebního záměru, povaha a parametry této nemovitosti i umístěvané stavby. Pro posouzení přímého dotčení práv jsou rozhodující možné dopady stavebního záměru do sféry posuzované osoby, zejména zvýšenou dopravou, stíněním, hlukem, prachem, pachem, kouřem, vibracemi, světlem apod. Pro posouzení účastenství je bezvýznamná důvodnost námitek souseda, neboť právně rozhodné je pouze to, zda z tvrzení souseda vyplývá, že jeho práva přímo dotčena reálně býti mohou“ (viz bod 50 citovaného rozsudku).
44. Pokud jde o sousedství, pak záměr stavebníků je od pozemku ve spoluvlastnictví žalobce vzdálen cca 10 m a od jím spoluvlastněného rodinného domu cca 20 m. Záměr je od pozemku ve spoluvlastnictví žalobce oddělen úzkým pásem pozemku ve vlastnictví Statutárního města Brna a dále budoucí místní komunikací; mezi záměrem a pozemek žalobce tedy není žádná překážka. Záměr stavebníků spočívá v realizaci rodinného domu, který ovšem v porovnání s jinými rodinnými domy v oblasti dosahuje dvojnásobných rozměrů (v půdorysu 21,5 krát 25 m). Lze tedy uzavřít že prakticky před okny žalobcova domu má vzniknout rozsáhlý rodinný dům. Podle názoru soudu je zjevné, že žalobce je nutno s ohledem na relativní blízkost a rozměry záměru považovat za osobu, která má vlastnické právo k sousednímu pozemku a stavbě na něm ve smyslu § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona.
45. Ve vztahu k druhé podmínce žalobce výslovně uvedl možnost poškození statiky svého domu v průběhu výstavby rodinného domu stavebníků. Takový závěr nelze s ohledem na rozsah stavby, nutnost použití těžké techniky a blízkost stavby ve vztahu k domu žalobce *apriori* vyloučit. Nadto byla možnost tohoto způsobu dotčení práv žalobce deklarována samotnými stavebníky v dopise ze dne 17. 8. 2022. Není přitom celkem rozhodné, z jakého důvodu stavebníci tento dopis koncipovali a odesílali – vyznívá z něj totiž potencialita dotčení žalobce na jeho vlastnickém právu v důsledku provádění stavebního záměru.

46. Kromě toho sám žalovaný ve svém vyjádření k žalobě opakovaně zdůraznil, že dalšími projevy probíhající výstavby jsou nezbytné běžné průvodní jevy – dočasně zvýšený hluk, provoz, zhoršení pohody bydlení apod., které dopadají i na jiné obyvatele a osoby pohybující se v dané lokalitě než jen na žalobce. Tímto konstatováním ovšem žalovaný plně potvrzuje závěr soudu, že žalobce je potenciálně přímo dotčen prováděním stavebního záměru, neboť jím uváděné imise jsou výše uvedenou judikaturou vnímány jako přímé dotčení vlastnických práv sousedů. Žalovaný ostatně ve snaze udržet svou argumentační linii své vyjádření končí dvěma nekompatibilními závěry. Na jednu stranu tvrdí, že žalobce není přímo dotčen na svém vlastnickém právu, na druhou stranu připouští, že po dobu výstavby může být dotčen na svých právech pokojného užívání. Právo věc užívat je přitom jedním z komponentů vlastnického práva.
47. Soud tedy uzavírá, že žalobce byl v případě předmětného záměru stavebníků osobou uvedenou v § 105 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Ze správního spisu vyplývá, že stavebníci předložili pouze dva souhlasy na situačním výkresu ve smyslu tohoto ustanovení, a to u osob, které mají společnou hranici s jejich pozemky – Statutární město Brno a osoba zúčastněná na řízení 5). Souhlas žalobce doložen nebyl. Žalovaný pak tento nedostatek nijak neřešil a bez dalšího vydal souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru. Tímto postupem žalovaný podstatně porušil ustanovení o řízení, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Již z tohoto důvodu soud musel rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Jelikož soud nemůže předjímat, jak bude dále ve věci postupováno, bylo by předčasné se zabývat dalšími žalobními námitkami žalobce.
48. Obrana osob zúčastněných na řízení 3), 4) a 5) a žalovaného proti tomuto závěru nemůže být úspěšná. Soud v prvé řadě zdůrazňuje, že rozhoduje podle skutkového a právního stavu ke dni vydání souhlasu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž z hlediska § 105 odst. 2 písm. f) se posuzuje pouze potencialita (možnost) přímého dotčení na vlastnických právech souseda. Pro rozhodnutí soudu je tedy zcela nepodstatné, jak po vydání souhlasu probíhala výstavba, a zda k přímému dotčení vlastnických práv skutečně došlo či nedošlo. Proto soud pro nadbytečnost neprováděl důkazy dokumentující stav stavby po jejím zahájení (fotografie předložené žalovaným č. l. 67-71 soudního spisu, odborný geotechnický posudek č. l. 117-131 soudního spisu, posouzení stability výkopu a vlivu na okolní zástavbu č. l. 138-140 soudního spisu, zápis ze stavebního deníku č. l. 195 soudního spisu). Na závěr soudu rovněž nemůže mít žádný vliv tvrzená škoda, která může stavebníkům vzniknout zrušením souhlasu. Ostatně zde se soud plně shoduje s žalobcem, že vznikne-li stavebníkům nějaká škoda, leží odpovědnost za její vznik na stavebnících a žalovaném, který svým postupem porušil stavební zákon.
49. Žalovaný ke svému vyjádření k žalobě připojil též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 10. 2022, č. j. 31 A 69/2020-252, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2023, č. j. 1 As 268/2022-17. Neuvedl přitom, zda tyto listiny navrhuje k důkazu, a jaká právně významná skutečnost by jimi měla být prokázána. Soud sám takovou skutečnost neshledal, a proto tyto listiny k důkazu neprováděl.
50. Pro posouzení věci též nebylo třeba znát obsah územního rozhodnutí a rozhodnutí o odvolání proti němu (č. l. 147-163 soudního spisu) nebo definice pojmů „podlaží“ a „základ“ (č. l. 261-262 soudního spisu), neboť pro posouzení věcných námitek žalobce nebyl s ohledem na zjištěnou vadu řízení prostor. Ani tyto listiny pro soud k důkazu neprováděl. Pro nadbytečnost soud neprovedl ani rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 21. 11. 2022, č. j. OUSR/MMB/0535932/2022, o odvolání žalobce proti rozhodnutí usnesení žalovaného,

jímž bylo žalobci odepřeno nahlížení do spisu (č. l. 182-183 soudního spisu). Otázka, zda žalobce má či nemá právo nahlížet do správního spisu týkajícího se ohlášení stavby nebyla předmětem tohoto řízení, a uvedené rozhodnutí je proto pro posouzení věci irelevantní. Konečně soud neprováděl k důkazu ani listiny, které jsou součástí správního spisu (srov. č. l. 196-212 soudního spisu), neboť ve správním soudnictví se důkaz správním spisem neprovádí.

IX. Závěr a náklady řízení

51. Vzhledem k tomu, že soud shledal námitku žalobce důvodnou, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem soudu (§ 76 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.). Pokud žalobce požadoval, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil pouze do doby, než bude stavebníky předložen situační výkres se souhlasem všech osob uvedených v dopise stavebníků ze dne 17. 8. 2022, pak tomuto návrhu soud nemohl vyhovět. Zákonná úprava soudu neumožňuje, aby účinky zrušujícího rozsudku vázal na podmínky v budoucnu. Současně žalobce může před soudem hájit pouze svá subjektivní veřejná práva – nikoliv práva jiných osob, bez ohledu na to, zda do nich bylo žalovaným rozhodnutím nějak zasaženo.
52. Soud o podané žalobě rozhodl, aniž by použil opatření obecné povahy č. 1/2011 – změnu územního plánu města Brna ÚP B4/08-I účinnou od 8. 7. 2011, jehož incidenční přezkum žalobce spojil s podanou žalobou. Soud proto nevyčkal na výsledek řízení vedeného u zdejšího soudu pod sp. zn. 63 A 4/2023. Z tohoto důvodu soud ani neprováděl listinné důkazy předložené žalobcem, které se týkaly návrhu na incidenční přezkum (č. l. 5-42 spisu).
53. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
54. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč. Soud žalovanému uložil zaplatit náhradu nákladů řízení žalobci v přiměřené lhůtě.
55. Výrok o náhradě nákladů řízení osob zúčastněných na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Soud osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost neuložil, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemají.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 25. srpna 2023

JUDr. Zuzana Bystřická v. r.
předsedkyně senátu

